

Predikan 20:e söndagen efter Trefaldighet

Teol. stud. Johannes Rydh, godkänd av kyrkoherde Sten Rydh

Stockholm 2017-10-29

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Herre, himmelske Fader! Vi tackar dig för att du uppenbarat ditt heliga Ord. Låt oss idag få höra det så att vi förstår, och tar till oss det i våra hjärtan. Vi tackar dig för att du givit oss nåd till syndernas förlåtelse och för dina heliga, saliggörande sakrament. Låt oss alltid förbli i tron och vara del av din kyrka. Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Luk. 12:42–48 (3:e årgången)

42 Jesus sade till sina lärjungar: Vem är den trogne och kloke förvaltaren som hans herre sätter över sina tjänare för att ge dem deras mat i rätt tid? 43 Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så. 44 Jag säger er sanningen: Han ska sätta honom över allt han äger. 45 Men om den tjänaren skulle säga i sitt hjärta: Min herre dröjer med att komma, och han börjar slå tjänarna och tjänarinnorna och äta och dricka och berusa sig, 46 då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och en stund när han inte anar det, och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland de trolösa. 47 Den tjänare som vet sin herres vilja men inget förbereder och inte handlar efter hans vilja, han ska få många rapp. 48 Men den som inte vet och som gör något som förtjänar rapp, han ska få färre. Av den som fått mycket ska det krävas mycket, och av den som blivit betrodd med mycket ska det begäras desto mer.

Inledning

Vi har i evangeliet fått höra liknelsen om kungasonens bröllop, och om hur denna festmåltid föraktades av de som var inbjudna. Detta är ett uppenbart exempel på denna söndags ämne, ”andlig försumlighet”. Predikan sammanfattas i följande tre delar:

1. Andlig försumlighet är avvisandet av Gud.
2. Jesus har besekrat all andlig försumlighet.
3. Genom evangelium övervinns vår andliga försumlighet.

Andlig försumlighet är avvisandet av Gud

När det i våra dagar blir ett kungligt bröllop är det stor händelse och en folkfest, där tv-bolagen slåss om rättigheterna att få direktsända och åskådare samlas i stora hopar för att få se en glimt av brudparet när de far förbi. Vem skulle komma på tanken att tacka nej till en personlig inbjudan till ett sådant bröllop, eller hitta på ursäkter för att slippa vara med? Hur mycket större och viktigare är det inte när det är Gud själv som har bjudit in oss! Varje människa borde vara ännu mycket mer mån om att få vara med. Att kasta bort ett sådant tillfälle är dårskap. Ändå är det just detta som sker i Jesu liknelse.

De som först fick kungens inbjudan brydde sig inte om den. Detta vittnar om dess andliga karaktär. Till jordiska fester vill man gärna komma, men den andliga festen avvisar man.

Men de brydde sig inte om det utan gick sin väg, en till sin åker, en annan till sina affärer. (Matt. 22:5)

Så har det varit i alla tider, och kommer att vara ända till slutet. Världen kan inte tåla Guds Ord, och hittar på alla möjliga ursäkter för att slippa höra det. Så var det också med judarna, Guds utvalda folk som först fick mottaga förkunnelsen. Liksom kungen skickade många tjänare och enträget försökte övertala gästerna att komma, så skickade Gud många profeter för att varna och förmana. Men man ville inte lyssna, ja istället vände man sig emot dem och dödade dem. Den främste av dessa var Jesus själv, Guds egen Son.

För den som är självsäker behövs ingen bröllopsfest, och en kallelse dit har ringa vikt. Nej, man vill hellre hänge sig åt denna världens liv och förnöjelser, sin karriär, sina pengar och ägodelar. Men de som lever så gör köttets gärningar, och står under den dom som aposteln uttalar i dagens episteltext:

*De som lever så ska inte ärva Guds rike.
(Gal. 5:21)*

Gästernas avvisande av inbjudan fick ett hårt straff. Kungen skickade ut sina soldater och lät bränna ner mördarnas stad, står det i evangelietexten. När judarna försummade Guds kallelse fick de själva uppleva detta, då romarna år 70 förstörde Jerusalem och templet.

Förutom denna grova försumlighet finns det andra slag, som vi inte märker lika lätt. Jesus använder bilden av ett bröllop i sin liknelse, och det är ingen tillfällighet. Skriften talar om förhållandet mellan Kristus och hans kyrka som just ett äktenskap. Att vara med på bröllopfesten betyder att man är ett med Jesus. Men bara för att man är medlem i kyrkan och går på gudstjänsterna betyder det inte nödvändigtvis att man har den rätta tron. Liksom konungen lät bjuda in alla som hans tjänare stötte på för att fylla bröllopsalen, både onda och goda, så finns det i våra synliga kyrkor alla slags människor. Vi kan inte se skillnaden med våra ögon; det kan bara Gud.

Mannen utan bröllopskläderna är en av dessa falska kristna, som smugit sig in i de heligas församling. Men det går inte att gömma sig för Guds blick, som tränger igenom alla lager av ursäkter och undanflykter, och ställer oss svarslösa.

*Han sade till honom: Min vän, hur kom du in hit utan bröllopskläder? Mannen teg.
(Matt. 22:12)*

Seden på den tiden var att bröllopgästerna fick ta emot kläder av värden. Men mannen avvisade dessa. Han ansåg säkert att hans egna kläder var tillräckligt fina för bröllopet. Detta är den egenrättfärdige människan, som vill visa upp sina egna gärningar, och förlitar sig på dessa. Men det leder slutligen till att man på domens dag blir avslöjad och utkastad i mörkret, där ska man gråta och gnissla tänder.

Några som grovt försummade Guds ord var de skriftlärdade och fariséerna. Om dessa säger Jesus i predikotexten:

Men om den tjänaren skulle säga i sitt hjärta: Min herre dröjer med att komma, och han börjar slå tjänarna och tjänarinnorna och äta och dricka och berusa sig, då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och en stund när han inte anar det, och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland de trolösa. (v. 45)

Trots att de mycket väl kände till Skriften hade de missat det viktigaste, och lärde falsk gärningslära.

Vi som har fått ta emot Guds ord har fått i uppdrag att förvalta det. Vi ska därför fråga oss noggrant om vi är goda eller onda förvaltare. Bär vi bröllopskläder, eller inte? Ibland kommer den andliga försumligheten långsamt och smygande. Man har kanske börjat som en entusiastisk kristen, men låtit tron falna, kvävd av vardagsbekymmer och världsliga nöjen. Det andliga blir mindre viktigt. Men Jesus förmanar allvarligt:

Den tjänare som vet sin herres vilja men inget förbereder och inte handlar efter hans vilja, han ska få många rapp. (v. 47)

Den andliga försumligheten har sitt ursprung i arvsyndens förfärliga djup. Inga kläder vi har kan någonsin duga inför konungen, hur grundligt vi än gräver i våra garderober och hur fina vi än tycker att de är. Vi måste därför ge upp allt sådant och vända oss till en bättre källa.

Vi säger sålunda:

Jesus har besegrat all andlig försumlighet

När de första gästerna fallit bort sträcker konungen ut inbjudan till alla. Evangelium predikas nu för hela världen, och inte längre bara för judarna. Alla är välkomna, oavsett om man har något att bidra med själv. Bröllopfesten är inget knytkalas, som deltagarna gemensamt åstadkommer i samarbete med värden. Nej, konungen har redan proklamerat:

*”Min måltid är redo, mina oxar och gödkalvar är slaktade och allt är färdigt.”
(Matt. 22:4)*

Alla förberedelser är redan avklarade: Guds frälsningsverk är en gång för alla fullbordat. I parallellstället i Lukasevangeliet betonas just de svaga och eländiga:

Gå genast ut på gator och gränder i staden och hämta hit fattiga, handikappade, blinda och lama. (Luk. 14:21)

De som inte är förblindade av sin egen förträfflighet utan tar emot konungens klädsel är de värdiga gästerna, fastän de i sig själva är ovärdiga. Vad innebär då dessa kläder? Profeten Jesaja skriver:

*Jag gläder mig storligen i Herren, min själ
fröjdar sig i min Gud, ty han har klätt mig
i frälsningens klädnad och svept in mig
i rättfärdighetens mantel, lik en brudgum
med högtidsbindeln på sitt huvud, lik en
brud som pryder sig med sina smycken.
(Jes. 61:10)*

De rätta bröllopskläderna är Kristi rättfärdighet, som han delar ut till alla som en fri gåva. Vi tar emot detta i dopet, som aposteln skriver till galaterna:

*Alla ni som blivit döpta till Kristus har
iklätt er Kristus. (Gal. 3:27)*

Iklädda Kristi rättfärdighet behöver vi inte bedrövas över vår andliga försumlighet. Själva kan vi inte övervinna den, men för Gud är inget omöjligt.

Genom evangelium övervinns vår andliga försumlighet

I predikotexten säger Jesus:

*”Vem är den trogne och kloke förvaltaren
som hans herre sätter över sina tjänare för
att ge dem deras mat i rätt tid?” (v. 42)*

Detta avser först och främst Jesus själv, men han har även gett sin kyrka det viktiga uppdraget att förvalta den unika skatt som är Guds Ord och sakrament.

Vi är goda förvaltare av Ordet när tar till vara varje tillfälle att nyttja den: när vi flitigt läser Skriften, går till kyrkans gudstjänster och brukar nattvard och bikt. Som kristna gör vi det med glädje. Evangeliet

har övervunnit vår synd, och det är en naturlig följd av vår frälsning att vi söker oss till vår Herres kära Ord. Vi kan förvisso inte i detta livet helt bli av med vårt syndiga kött, som gärna förleder oss till försumlighet. Det blir vi först när Jesus kommer tillbaka. Till dess får vi kämpa trons goda kamp.

En särskild uppgift har Ordets förkunnare, med det stora ansvaret att predika och utlägga den heliga Skrift rent och klart, utan tillägg och utan att dra något därifrån. Att sprida falsk lära är grov andlig försumlighet mot kallelsen. För att förhindra att villolärer accepteras och frodas i kyrkan är det också nödvändigt att varje kristen i församlingen noga granskar det som lärs ut, och rannsakar Skriften för att se om det stämmer.

Denna söndags texter är allvarliga och förmanande. För dem som rätt tar vara på denna Guds skatt som vi fått ansvaret att förvalta väntar en stor och härlig andlig bröllofsfest:

Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så. (v. 43)

Amen.

Bön: O Herre Gud, himmelske Fader, du som har kallat oss till ditt rike och anförtrott oss dina gåvor. Vi ber dig: Bevara oss från att försumma din nåd, och lär oss noga besinna vårt ansvar inför dig. Stå oss bi genom din Helige Ande, så att vi inte föraktar den rättfärdighetens klädnad som din käre Son har förvärvat oss, utan fröjdas över din kallelse för varje dag, till dess du av nåd förunnar oss rum i din himmelska bröllofssal. Amen.